

TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 25. mars 2019 truffet vedtak i

- Sak nr:** 19-004 (arkivnr: 19/66)
- Saken gjelder:** Klage fra A på dommerfullmektig B ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Bjørn Eirik Hansen (leder)
Heidi Heggdal
Ketil Myhre
Svein J. Magnussen
Turid Ellingsen
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.
- Vedtak:** Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Innledning:

Ved brev av 1. januar 2019 har A klaget på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt dommerfullmektig B, som ved brev av 30. januar 2019 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra advokatene C og D. Kst. sorenskriver E ved X tingrett er orientert om klagen og har den 6. februar 2019 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Saken klagen knytter seg til et erstatningskrav vedrørende eiendomsrett til leiligheter i utlandet. Klager og hennes far var saksøkt. Rettsmøte ble avholdt 15. og 16. november 2018, og dom ble avsagt 21. desember 2018. Klager ble frifunnet, men klagers far ble idømt erstatningsansvar.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Deres advokat sa om dommerfullmektigen etter hovedforhandling at «hun likte ikke faren din, og tror kun på saksøkerne».

Det var en forferdelig opplevelse å være vitne til at dommerfullmektigen fremstilte faren som en fæl person. Advokaten deres reagerte mange ganger, men kunne ikke si imot dommerfullmektigens maktposisjon. Dommerfullmektigen viste tydelig at faren var blitt lagt for «hat» med en gang. Dommerfullmektigen virket rasistisk, var hissig og irritert og avbrøt faren hele tiden.

Dommerfullmektigen virket partisk fra første stund, himlet ofte med øynene og viste full respekt mot motparten. Mot faren var det rene politiavhøret, og det ble ikke tatt hensyn til innleverte legeerklæringer.

I klageskjemaet har klager også skrevet at dommerfullmektigen «jobbet nært min manns fetter fant vi ut i etterkant av rettsak».

Innklagede – dommerfullmektig B – har i hovedsak vist til følgende:

Hun forstår klagen slik at det er utspørringen av klagers far det er reagert på. Klagers far avga forklaring ved bruk av tolk. For å få en forsvarlig oversettelse, herunder at faren faktisk fikk svart på de spørsmål som ble stilt, så hun seg nødt til å bryte inn i forklaringen.

Det var for det første utfordrende å få faren til å ta hensyn til at det ble brukt tolk. Faren snakket ofte uten å ta pause, slik at tolken ikke fikk rom til å oversette løpende. Det var derfor nødvendig å avbryte forklaringen gjentatte ganger slik at tolken skulle få rom til å tolke. Deretter ga hun ordet tilbake til faren, før det deretter ble et nytt avbrudd. Dette ble gjort fordi hun vurderte det som den mest forsvarlige måten å sikre at hun fikk med seg forklaringen, slik at saken kunne bli best mulig opplyst. Slik hun husker det, måtte tolken selv også flere ganger be faren gjenta forklaringen.

Faren svarte også enkelte ganger på norsk, men dette var vanskelig å forstå. Derfor fant hun det nødvendig å be faren om å snakke gresk, slik at tolken kunne oversette. Dette ble også gjort fordi hun vurderte det som den mest forsvarlige måten å få klargjort hva farens forklaring var.

Videre så hun seg nødt til å avbryte forklaringen fordi det var vanskelig å få faren til å svare på spørsmål som ble stilt. Faren svarte med mye resonnementer, og det var nødvendig å gjenta spørsmål opptil flere ganger for å få svar. Ved en anledning sa klager og deres advokat i fra om at

faren svarte på noe annet enn spørsmålet. Også da avbrøt hun forklaringen for å gjenta spørsmålet.

Hun kan ikke huske at advokat C eller klager reagerte under utspørringen av faren.

På dag to ble det fremlagt flere dokumenter. Dette, i tillegg til uklarheter i saken og opplysning fra klager om at faren hadde problemer med tall, gjorde at hun så det som nødvendig å fortsette utspørringen av faren på dag to. Dette ble utelukkende gjort for å sikre at saken ble forsvarlig opplyst og at dommen skulle bygge på riktig faktum. Hennes klare inntrykk var at når faren fikk gjentatt spørsmålet, eller fikk konkrete oppfølgingsspørsmål, så klarte han å svare.

Når klager mener hun har lagt faren for hat, at hun har himlet med øynene, vært irritert, hissig, rasistisk og partisk, så kjenner hun seg overhodet ikke igjen i denne beskrivelsen. Hun kjenner seg heller ikke igjen i utsagnet fra advokat C om at hun ikke likte faren og kun trodde på saksøkerne.

Etter hennes syn har hun gitt faren god tid og mulighet til å svare på spørsmål, og hun var tålmodig for å få svar på spørsmålene. Hun forsøkte etter beste evne å bedrive hensynsfull, men effektiv prosessledelse.

Det er helt ukjent for henne hva klager mener med at hun skal ha «jobbet nært min manns fetter».

Prosessfullmektig – advokat C – har i hovedsak uttalt følgende:

Klagers far hadde i forkant av hovedforhandling levert to legeerklæringer til retten, og helsetilstanden ble også gjort klart for retten ved innledningen til hovedforhandlingen. At behandlingen av klagers far opplevdes hensynsløs, er lett å forstå. Partsavhøret var et «hardkjør», til tross for helsetilstanden. Det var, uvanlig nok, dommeren som sto for mesteparten av utspørringen. Tonen var bjeffende og preget av utålmodighet. Det var ubehagelig å være vitne til. Andre parter og vitner ble ikke møtt på samme måte, kun klagers far.

Avhøret varte fra før kl.16.00 til nesten kl. 17.30, om han ikke tar feil av tiden. Det var imidlertid ingen grunn til å gå utenfor vanlig arbeidstid etter en allerede lang første dag i retten. De kunne enkelt holde avhøret dagen etter.

Han opplevde at dommerfullmektigens atferd i saken ikke svarte til de forventningene en skal og bør ha til hensynsfullhet og høflighet.

Prosessfullmektig – advokat D – har i hovedsak uttalt følgende:

Klagen er slurvete skrevet, noe som bør si litt om seriøsiteten i klagen. Klagers beskrivelse av faktum fra hovedforhandlingen er han sterkt uenig i. Dommerfullmektigen opptrådte rolig og behersket, med relevante og gode spørsmål til alle parter. Dommerfullmektigen var meget grundig, og de holdt på over tiden for at alle skulle få nok tid. Dommerfullmektigen hadde absolutt ingen slik atferd som beskrevet i klagen, med himling med øynene etc.

Han mener klagen må sees på med bakgrunn i at klagers far tapte saken. Det var ingenting å si på dommerfullmektigens atferd. Tvert om opptrådte dommerfullmektigen med å utvise verdighet og respekt for alle parter.

Domstolleder – kst. sorenskriver E – har i hovedsak uttalt følgende:

Verken han eller sorenskriveren har tidligere mottatt noen klage på eller annen informasjon som skulle kunne indikere uheldig opptreden fra dommerfullmektigen. De er, med eventuelt unntak for denne klagen, ikke kjent med noe forhold som skulle tilsi at dommerfullmektigen ikke har vist og viser respekt for rettens aktører. Dommerfullmektigen fremstår som positiv og interessert i forhold til andre, og synes å opptre med en høy etisk standard.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptre i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Klager har anført at dommeren var hissig/irritert, himlet med øynene og avbrøt hennes far under partsforklaringen. Klager opplevde også at dommeren var partisk og rasistisk. Dette er forhold som utvalget kan vurdere.

I forarbeidene til domstoloven kap. 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd.

Utvalget viser bl.a. til Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 199 hvor følgende er uttalt:

”God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning.”

Utvalget viser bl.a. til NOU 1999:19 side 326, hvor følgende er uttalt:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning.”

Det er en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 174.

Det må være påvist konkrete forhold, f.eks. i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak. Tilsynsutvalget kan ikke se at slike forhold er sannsynliggjort av klager i denne saken.

Dommeren har bekreftet at klagers far ble avbrutt flere ganger under partsforklaringen. Dommeren har dels begrunnet dette med at avbrytelsene var nødvendige for at klagers far skulle ta hensyn til at forklaringen skulle tolkes. Utvalget kan ikke se at det i seg selv er kritikkverdig. Videre har dommeren begrunnet avbrytelsene med at klagers far ikke svarte på de spørsmål som ble stilt. Utvalget kan heller ikke se at det i seg selv er kritikkverdig. Det vises til at det ligger til dommerens oppgave å stille både inngående og kritiske spørsmål når det er nødvendig for en tilstrekkelig opplysning av saken. Dommeren må imidlertid påse at dette skjer på en respektfull måte.

Det neste spørsmålet utvalget må ta stilling til er om dommeren utviste kritikkverdig atferd under utspørringen av klagers far, herunder i forbindelse med at hun avbrøt ham under hans forklaring. Dommeren bestrider at hun har utvist en slik atferd som beskrevet av klager. Heller ikke motpartens prosessfullmektig, advokat D, støtter klagers beskrivelse av dommerens atferd. Tvert imot har han opplyst at dommeren utviste verdighet og respekt for alle parter. På denne bakgrunn kan ikke utvalget legge til grunn at klagers beskrivelse av dommerens atferd er tilstrekkelig sannsynliggjort. Dette gjelder selv om klagers prosessfullmektig gir støtte til klagers beskrivelse.

Utvalget kan heller ikke se at anførselen om at dommeren var partisk og rasistisk er sannsynliggjort.

Det er derved ikke grunnlag for å konkludere med at dommerfullmektig B har opptrådt i strid med god dommerskikk.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.